

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
PWYLLGOR:	Pwyllgor Safonau
DYDDIAD:	17 Medi 2019
TEITL YR ADRODDIAD:	Penderfyniadau Panel Dyfarnu Cymru
PWRPAS YR ADRODDIAD:	Darparu gwybodaeth am y materion a ystyriwyd gan Banel Dyfarnu Cymru hyd yma (cyfnod cyhoeddi Mawrth 2019 – Awst 2019)
ADRODDIAD GAN:	Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro
SWYDDOG CYSWLLT:	Lynn Ball Pennaeth Swyddogaeth (Busnes y Cyngor) / Swyddog Monitro lbxcs@ynysmon.gov.uk 01248 752586

1. CYFLWYNIAD A CHEFNDIR

Sefydlwyd Panel Dyfarnu Cymru (PDC) gan Ddeddf Llywodraeth Leol 2000. Mae iddo ddwy swyddogaeth statudol:-

1. Ffurio tribiwnlysoedd achosion, neu dribiwnlysoedd achos interim, er mwyn ystyried adroddiadau gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru (yr Ombwdsmon) yn dilyn ymchwiliadau gan yr Ombwdsmon i honiadau bod aelod wedi methu â chydymffurfio â chod ymddygiad eu hawdurdod; ac
2. I ystyried apeliadau gan aelodau yn erbyn penderfyniadau pwyllgor safonau eu hawdurdod eu hunain eu bod wedi torri'r cod ymddygiad (yn ogystal â phenderfynu a roddir caniatâd i apelio yn y lle cyntaf).

Mae'r adroddiad hwn yn cynnwys penderfyniadau a gyhoeddwyd gan PDC yn ystod y cyfnod ers cyfarfod diwethaf y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd ar 13 Mawrth 2019. Bwriedir iddo fod yn grynodedd ffeithiol o'r materion a benderfynwyd gan y PDC. Mae'r achosion a nodwyd ar gyfer y cyfnod perthnasol ar gael ar [Wefan y PDC](#)

2. CRYNODEB O'R ACHOSION PERTHNASOL

Mae crynodeb o'r achosion perthnasol wedi'i gynnwys yn **ATODIAD 1**.

2.1 Penderfyniadau a wnaed

17.07.2019 – Cyngorydd Graham Down o Gyngor Cymuned Matharn (yn flaenorol o Gyngor Sir Fynwy) [APW001/2018-019/CT]

2.2 Apeliadau a benderfynwyd

Dim

3. ARGYMHELLIAD

Nodi cynnwys y crynodeb(au) achosion.

Crynodeb o'r Achosion Tribiwnlys –Mawrth 2019 – Awst 2019

Enw	Crynodeb o'r Ffeithiau	Crynodeb o'r Penderfyniad	Canfyddiadau
<p>Y Cynghorydd Sir (Cynghorydd Cymuned ar hyn o bryd) Graham Down</p> <p>Cyngor Sir Fynwy</p>	<p>Honiad fod y Cynghorydd Down wedi torri Côt Ymddygiad Cyngor Cymuned Mathern drwy ddwyn anfri ar ei awdurdod pan wnaeth sylwadau homoffobig mewn cyfarfod cyhoeddus o Banel Dyfarnu Cymru (PDC) ar 19.07.2019 a phan ysgrifennodd sylwadau homoffobig mewn llythyr at PDC dyddiedig 24.04.2019 gyda hynny fe dybiwyd yn torri Paragraff 6(1) y Côt.</p> <p>Roedd y Cynghorydd yn ymddangos gerbron PDC ar 19.07.2019 o ganlyniad i honiad ei fod wedi torri Paragraff 4(b) y Côt (methu dangos parch ac ystyriaeth tuag at eraill). Cafodd manylion am y mater hwn eu cynnwys yn Rhaglen y Pwyllgor Safonau ar 13.03.2019 (Eitem 7) ('y gwrandawriad gwreiddiol').</p> <p>Ar ddiwedd y gwrandawriad gwreiddiol ac wedi i ganfyddiadau'r tribiwnlys gael eu cyhoeddi, dywedodd y</p>	<p>Penderfynodd y tribiwnlys achos y dylid gwrthod y cais ar y sail nad oedd yr ail gyfeiriad at PDC a deunydd testun yr achos yn cydymffurfio gyda gofynion adran 69(1)(a) neu (b) Deddf Llywodraeth Leol 2000 oherwydd na chafwyd unrhyw gŵyn ysgrifenedig ynghylch yr achos honedig o dorri'r Côt ac ni ddygwyd y posibilrwydd bod y Côt wedi'i dorri i sylw OGCC o ganlyniad i ymchwiliad dan adran 69(1)(a).</p> <p>Roedd OGCC wedi cyfeirio'r mater i PDC yn uniongyrchol heb ymchwiliad.</p> <p>Gellir gweld y penderfyniad ei hun drwy ddilyn y ddolen isod - https://gweddiill.gov.wales/docs/apw/publications/190717-decision-graham-down.pdf</p>	<p>Dyddiad y penderfyniad yw 17 Gorffennaf 2019 a dywed y bydd OGCC yn ymchwilio i gwynion gan drydydd partion ac na fydd yn cychwyn y cwynion neu'r ymchwiliadau ei hun. Nodir yn y penderfyniad gan y tribiwnlys achos "nid mater i OGCC yw ymchwilio'n rhagweithiol i achosion posibl o dorri'r Côt os nad oes honiad ysgrifenedig (ac eithrio yn yr amgylchiadau sydd wedi eu nodi yn adran 69(1)(b)). Mae'r Tribiwnlys Achos wedi penderfynu nad yw'r amgylchiadau hynny'n berthnasol yma)".</p> <p>Ar 22^{ain} Mai 2019, daeth Deddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) i rym ac mae'n manylu ar bwerau pellach y gall OGCC eu defnyddio i ymchwilio ar ei liwt ei hun. Fodd bynnag, nid yw hyn yn cynnwys honiadau o dorri'r Côt Ymddygiad yn achos aelodau o awdurdodau perthnasol. Gellir gweld y Ddeddf drwy ddilyn y ddolen isod - http://www.legislation.gov.uk/cy/anaw/2019/3/contents/enacted/welsh</p>

Enw	Crynodeb o'r Ffeithiau	Crynodeb o'r Penderfyniad	Canfyddiadau
	<p>Cynghorydd Down <i>"I cannot be part of a system where I am required to suppress my conscience. I will not do so, nor will I stand up for, defend or promote the hideous and sickening perversions of "shirt lifters".</i></p> <p>Anfonwyd copi o benderfyniad PDC i'r Cynghorydd Down mewn llythyr ar 20 Gorffennaf 2018 ac ymatebodd fel a ganlyn mewn llythyr dyddiedig 24 Gorffennaf 2018 yn dweud <i>"I believe homosexuality activity to be a sickening, depraved practice and I shall continue to do so".</i></p> <p>Mae'r Adroddiad gan PDC yn delio gyda'r cyfeiriadau a wnaed gan OGCC i'r PDC mewn perthynas â'r achosion honedig hyn o dorri'r côd. Roedd y tribiwnlys achos, yn seiliedig ar y papurau yn unig, i benderfynu, yn y lle cyntaf a oedd yr achos wedi cael ei gyfeirio'n briodol i PDC yn unol â'r gyfraith.</p>		